

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	1

ONDERWERP**Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later.**

BELEIDSVELD	PORTEFEUILLEHOUDER
	J. Hoek
VRAGEN BIJ	TELEFOON
Mirte van der Vliet	06 41 43 20 07

VOORGESTELD RAADSBESLUIT

1. Kennis te nemen van het visiedocument 'Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later'.
2. In te stemmen met de hoofdlijnen van 'Almere, stad met toekomst', waarmee richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van Almere richting 2050:
 - a. De kwaliteiten van Almere worden gekoesterd en versterkt:
 - i. Mensen maken de stad. Bewoners en gebruikers geven in hoge mate zelf vorm aan hun leefomgeving.
 - ii. Almere heeft een grote verscheidenheid aan woonmilieus, met betaalbare woningen en een diverse en inclusieve samenleving.
 - iii. Almere is een groene en meerkernige stad met een suburbane stedelijkheid, naar de idealen van de Garden City.
 - iv. Experimenteren, innoveren en verduurzamen zijn kenmerkend voor de ontwikkeling van Almere.
 - b. Almere realiseert voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen. Almere biedt in de komende decennia – onder voorwaarden – ruimte aan 60.000 tot 85.000 extra woningen ten opzichte van 2020 (waarvan de eerste 24.500 woningen reeds mogelijk worden gemaakt met de Woonvisie Thuis in Almere 2020–2030). De grootste ontwikkelingen betreffen:
 - i. De kwalitatieve impuls in de stad en het afronden van de op dit moment in aanbouw zijnde nieuwbouwgebieden zoals benoemd in de Woonvisie.
 - ii. Ontwikkeling van een hoogstedelijk Centraal Almere dat ruimte biedt aan nieuwe voorzieningen, informele werkmilieus en een verdere verdichting met woningen.
 - iii. Verdere verdichting rond knooppunten van het openbaar vervoer.
 - iv. Het continueren van het groene woon- en werkmilieu aan de oostzijde van de stad door Oosterwold fase 1 af te ronden en voor te sorteren op de start van fase 2.
 - v. Almere Pampus te ontwikkelen als stadsdeel van Almeerse kwaliteit met 25.000 tot 35.000 woningen, nieuwe werkgelegenheid en een IJmeerverbinding.
 - c. Almere ontwikkelt een goed ondernemersklimaat en een rijk voorzieningenniveau.
 - i. De ontwikkeling van Almere draagt bij aan een gezonde economische ontwikkeling van stad en regio. De woon-werk balans wordt verbeterd.
 - ii. Er wordt ingezet op de kansrijke clusters ICT-Tech, energietransitie, circulaire economie en logistiek, door:
 - i. Verder ontwikkelen en scherper profileren van formele werklocaties; sterke en toekomstgerichte bedrijventerrein die ruimte bieden aan logistiek, circulaire economie en industrie.
 - ii. Stimuleren van informele werklocaties met een stedelijke mix van woningen, voorzieningen en werkgelegenheid in het centrum, rond knooppunten en in de stad met kleinschalige in informele bedrijvigheid.
 - iii. Deze kansrijke clusters ook een plek te geven bij de ontwikkeling van Almere Pampus.

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	2

- iii. Er wordt ingezet op het vergroten en verbreden van het voorzieningenniveau in Almere en toerisme & recreatie, zodat het niveau passend is voor een stad van een dergelijke omvang, door:
 - i. Het toevoegen van grotere aantrekkende voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en recreatie, complementair aan voorzieningen in de regio;
 - ii. In te zetten op meer wijkvoorzieningen die ontmoeting en sociale interactie tussen bewoners bevorderen.

- d. Almere heeft een sterke en veerkrachtige samenleving.
 - i. Inzet op versterken van het complete onderwijslandschap. Van voorschool, basisschool en middelbare school tot MBO en HBO/WO.
 - ii. Inzet op maatregelen om de sociaaleconomische positie van inwoners te verbeteren en die hand in hand gaan met ruimtelijke ingrepen.

- e. Een uitstekend bereikbaar Almere.
 - i. Nieuwe wijken worden volwaardig ontsloten voor alle modaliteiten.
 - ii. De ontwikkeling van het centrum waarbij de auto minder zichtbaar is wordt doorgezet.
 - iii. De regionale bereikbaarheid wordt geborgd naar alle windstreken.
 - i. Naar Amsterdam door het aantakken van Almere op het Amsterdamse metronetwerk via een IJmeerverbinding en een wegennet dat meegroeit met de behoefte.
 - ii. Naar 't Gooi en Utrecht door het verbreden van de A27 en het verbeteren van het openbaar vervoer.
 - iii. Naar Lelystad door de goede verbindingen per weg en spoor te behouden.

- f. Hoogwaardige landschappen met allure. Groen en water als basis in en om Almere.
 - i. De huidige groenstructuur wordt gekoesterd, waar nodig verbeterd in de stad die er al is en voortgezet in nieuwe stadsdelen.
 - ii. De stad wordt meer verbonden met de grootse landschappen van het IJmeer/Markermeer, het Gooimeer, de grote bosgebieden en de Oostvaardersplassen.

- g. In te zetten op een klimaatbestendige, circulaire en energieneutrale stad.
 - i. Energietransitie en klimaatadaptatie zijn thema's die altijd een plek krijgen bij ontwikkelingen in de stad die er al is en bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden.
 - ii. Bestaande wijken in Almere worden klimaatadaptief en energieneutraal. Er komen maatregelen op gebouw- en gebiedsniveau.
 - iii. Nieuwe gebiedsontwikkelingen worden klimaatadaptief, energieneutraal (mogelijk energie leverend) en circulair.

- h. Bij de doorontwikkeling van Almere wordt een ontwikkelvolgorde van gebieden aangehouden, waarbij:
 - i. de verdere ontwikkeling van Centraal Almere, vernieuwing in bestaande wijken (vormgegeven vanuit de (demografische) behoefte vanuit de wijken zelf, en niet vanuit een regionale woningbouwtaakstelling van bovenaf) en de voorbereiding van Oosterwold fase 2 wordt doorgezet, net als de planvoorbereiding van Almere Pampus;
 - ii. de daadwerkelijke bouw van Almere Pampus in een later stadium aan de orde is hetgeen nadere besluitvorming van de gemeenteraad vergt. Daarbij is een positief besluit over de IJmeerverbinding een randvoorwaarde en is een goede balans tussen wonen, werken en voorzieningen het uitgangspunt.

- 3. Het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven om het visiedocument 'Almere, stad met toekomst' als basis te gebruiken voor een op te stellen of actualisering van de Omgevingsvisie Almere.

WAT IS DE ESSENTIE VAN DIT VOORSTEL EN WAT WORDT VAN DE RAAD GEVRAAGD?

Met 'Almere, stad met toekomst' wordt hernieuwde richting gegeven aan de verdere ontwikkeling van de stad vanuit de stad zoals hij nu is. In dit document zijn de ontwikkelingslijnen van Almere gedurende de

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	3

komende dertig jaar nader toegelicht. De kwaliteiten van Almere worden voortgezet, versterkt of als springplank naar nieuwe opgaven gebruikt: de inclusieve samenleving, de ondernemendheid van haar inwoners, de kracht van de meerkernige opzet en het groen, de diversiteit aan woonmilieus, het duurzame en innovatieve karakter van de stad. Terwijl de kwetsbaarheden worden verkleind.

In het Rijk-Regioprogramma Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM) werken het Rijk, de Provincie Flevoland en de gemeenten Almere en Amsterdam samen om de ambitie op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid en ecologie in de Noordelijke Randstand vorm te geven. Er zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere kan groeien. De gezamenlijk geformuleerde ambitie op de regio en op Almere is in 2013 opgenomen in de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer.

Er zijn voor de stad Almere aanleidingen om deze afspraken te actualiseren. De stad is in bewoners en woningaantallen enorm gegroeid, maar er is een blijvende behoefte aan woonruimte. We zien echter ook dat het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid is achtergebleven. De aandacht is daarnaast tot nu toe vooral uitgegaan naar de ontwikkeling van nieuwe wijken. De stad die er al is vormt tegenwoordig echter een groter deel van Almere dan het nieuw te ontwikkelen deel. Ook staat Almere na 40 jaar voor grote onderhoudsopgaven. Er is daarmee een toenemende noodzaak om te zorgen voor de stad die er al is. Ook zien we dat door ontwikkelingen als de energietransitie, klimaatadaptatie, de achterblijvende verbetering van de ecologie in het Markermeer/IJmeer en de dreigende knelpunten op het gebied van bereikbaarheid, de afspraken uit 2013 niet meer op alle vlakken toereikend zijn voor een gezonde ontwikkeling de komende jaren.

De gedachte- en visievorming van een toekomstig Almere in 2050 is tot stand gekomen in een intensief traject met de samenwerkende RRAAM overheden en maatschappelijke partners in verschillende werkplaatsen, in nauwe afstemming met aanpalende trajecten zoals de MRA Verstedelijkingsstrategie en het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid, en bovenal door gesprek met de stad en in gesprek met de raad. Dit heeft geleid tot een perspectief gestoeld op de kwaliteiten van de stad, en opgebouwd uit zes thematische pijlers die de basis vormen voor een groene, gezonde en sociaal veerkrachtige ontwikkeling van Almere. Het biedt daarmee een uitstekende basis om met de samenwerkende overheden tot nieuwe afspraken te komen voor de realisatie van 'Almere, stad met toekomst'.

a. Koester de kwaliteiten van Almere

De kwaliteiten van de stad Almere zijn de basis voor de verdere ontwikkeling van de stad. Almere is een fijne stad om te wonen, een stad die ongekend groen en ruimtelijk is, en met haar diversiteit aan woonmilieus voor alle bevolkingsgroepen bereikbaar is. Een stad waar bewoners en ondernemers actief vormgeven aan hun leefomgeving en waar ruimte is voor experiment en vernieuwing. Zo worden bewoners steeds meer betrokken in gesprekken over de toekomst van de eigen wijk. Ook wordt bijvoorbeeld Oosterwold voortgezet en worden de mogelijkheden voor zelfbouw verder uitgebreid met nieuwe vormen als Bouwen voor de Buurt. Deze kenmerkende kwaliteiten dienen met de verdere ontwikkeling van de stad gekoesterd en versterkt te worden. Zodat Almere Almere blijft.

b. Voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen

Er is een grote woningbehoefte in Almere en in de Metropoolregio Amsterdam. Daarom gaat Almere tempo maken en zal een groot aantal woningen gerealiseerd worden:

- Van 2020 tot 2030 wordt ingezet op een kwalitatieve impuls in de stad die er al is. Daarbij wordt zorgvuldig gekeken naar de (demografische) behoeften in een wijk die mogelijk leiden tot andere, gewijzigde wensen. Hier geldt nadrukkelijk het credo van goed luisteren naar de bestaande bewoners en zijn regionale doelstellingen op het gebied van woningbehoeften en -aantallen van minder groot belang. Bouwen voor en door de buurt is het uitgangspunt. Ook worden nieuwbouwgebieden die op dit moment in aanbouw zijn afgerond. De bestaande stadsdelen behouden hun eigen sfeer en identiteit of deze worden versterkt: een groen en suburbaan Almere Buiten; het gastvrije en dorpse Almere Haven; de landelijke omgeving van Almere Hout; het aan het strand grenzende Almere Poort; het centraal gelegen en op sommige plekken stedelijke Almere Stad. In totaal gaat dat om bijna 25.000 woningen zoals u reeds heeft besloten met de vaststelling van de Woonvisie 'Thuis in Almere'.
- Met het 'Almere, stad met toekomst' wordt voor de daaropvolgende periode ingezet op een verdere groei met nog eens 35.000 tot 60.000 woningen. Het merendeel daarvan is voorzien in Pampus,

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	4

Oosterwold en in Centraal Almere. De suburbane kwaliteit in de stad die al is wordt gekoesterd en blijft behouden. Rond de de NS stations en busstation 't Oor in hogere dichtheden gebouwd. In nieuwe gebiedsontwikkelingen zoals Pampus is ruimte voor andere typen woonmilieus. Dit betekent dat Almere straks een nog breder pallet aan woonmilieus heeft en er woonruimte zal zijn voor verschillende groepen, variërend van jong tot oud, van vermogend tot minder vermogend, voor studenten, gezinnen, starters en doorstromers. Door het grote aantal woningen dat toegevoegd kan worden in Almere, is er alle mogelijkheid om deze variëteit aan doelgroepen te bedienen.

Met 'Almere, stad met toekomst' wordt een ambitie geschetst en een stip op de horizon gezet. De nadere uitwerking van ontwikkeling en woningbouw in de verschillende gebieden hebben hun eigen besluitvorming. Denk bijvoorbeeld aan het besluit omtrent fase 2 Oosterwold en in de toekomst het bestemmingsplan om realisatie van Almere Pampus mogelijk te maken.

c. Een goed ondernemersklimaat met voorzieningen

Het ondernemersklimaat in Almere is op dit moment onvoldoende ontwikkeld. Almere heeft de laagste verhouding tussen arbeidsplaatsen en woningen van de hele noordelijke Randstad. In vergelijking tot andere steden is er ook weinig hoger onderwijs en ontbreekt de koppeling met een eenduidig en sterk kennisprofiel. Ook het culturele voorzieningenniveau is nog niet op het peil dat verwacht mag worden bij een stad van meer dan 200.000 inwoners. Laat staan bij een stad die nog kan uitgroeien tot 350.000 à 400.000 inwoners. Deze situatie is onwenselijk voor het welzijn van de bewoners van Almere. Toegang tot voorzieningen en nabijheid van voldoende werkgelegenheid bepaalt namelijk in hoge mate het levensgeluk van mensen. Daarom wordt het economisch vestigingsklimaat van Almere versterkt en wordt fors ingezet op een hoger voorzieningenniveau.

In het verlengde van de reeds vastgestelde Economische Agenda Almere wordt ingezet op een aantal economische clusters die kansrijk zijn: ICT-Tech, circulaire economie, toerisme en recreatie, logistiek én de energietransitie. Met 'Almere, stad met toekomst' borgen we dat ook richting de verdere toekomst blijvend aan de economie van Almere wordt gewerkt. Dat doen we door:

- enerzijds de formele werklocaties zoals bedrijventerreinen te versterken. Almere heeft van oudsher goede formele werklocaties. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en vergroening en verduurzaming van deze bedrijventerreinen. De formele werklocaties in Almere zijn gunstig voor logistieke bedrijven, circulaire bedrijvigheid en maakindustrie. In de steeds vollere Metropoolregio Amsterdam blijft de beschikbaarheid van ruimte onverminderd een troef van Almere.
- anderzijds het stimuleren van informele werklocaties in de centrumgebieden, winkelcentra en wijken van Almere, waar uitwisseling van kennis, diensten en kenniswerkers plaatsvindt. Almere kent relatief weinig gemengde milieus die als informele werklocaties kunnen dienen. Omdat toekomstige werkgelegenheids groei voor een groot deel juist verwacht wordt op deze informele werklocaties, wordt daar veel sterker dan voorheen op ingezet. Centraal Almere, de stadsdeelcentra en rond de knooppunten zijn de uitgelezen locaties voor deze impuls. Dit omdat daar nu al sprake is van een goede, stedelijke mix van woningen, voorzieningen en werkgelegenheid. Bij de ontwikkeling van Pampus wordt daar vanaf het begin op ingezet.

Op het gebied van recreatie en toerisme heeft Almere met het Nationaal Park Nieuwland, de kusten van Haven, Poort en op termijn Pampus en de bossen van Almeerderhout goede papieren om een toonaangevende bestemming van natuur- en sportrecreatie te worden. Ook het Weerwater biedt veel mogelijkheden op het gebied van (water)sport en recreatie.

Culturele voorzieningen blijven nu achter in Almere, maar met de verdere ontwikkeling van Centraal Almere, rond het Weerwater en de ontwikkeling van stadsdeelcentra is er ruimte om ook hier een been bij te trekken. De aandacht gaat uit naar broedplaatsen voor kunstenaars en creatieven. Ook de beoogde museumontwikkeling bij het Weerwater wordt doorgezet.

d. Een sterke en veerkrachtige samenleving

Almere is een prachtige stad die, zeker in vergelijking met andere jonge (groei)steden, ruimte biedt aan alle lagen van de bevolking. We zien echter ook dat in vergelijking met de rest van Nederland veel Almeeders qua opleiding, inkomen, baan zekerheid en gezondheid relatief kwetsbaar zijn. Deze groep vindt haar plek in Almere, maar zit bovengemiddeld vaak financieel in de knel en maakt minder

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	5

makkelijk arbeids- en wooncarrière. Er zijn investeringen nodig op onder andere het gebied van onderwijs en huisvesting om de veerkracht van de samenleving te vergroten.

Met ‘Almere, stad met toekomst’ zetten we in op het verbeteren van de kwaliteit van het gehele onderwijslandschap. De basis moet veel beter op orde. 1 op de 5 Almeerse kinderen loopt het risico een onderwijsachterstand op te lopen. 1 op de 40 Almeerse kinderen verlaat school zelfs zonder startkwalificatie. Dat is onaanvaardbaar. Goed en georganiseerd primair en voortgezet onderwijs spelen een belangrijke rol bij het streven naar kansgelijkheid. Goed onderwijs zorgt immers voor een fundament onder de latere ontwikkeling.

Vervolgens is ook het blijvend faciliteren van de twee hogescholen (Aeres en Windesheim) die de stad rijk is, en het ontwikkelen van een de studentencampus in Centraal Almere, van belang. En ook het aanjagen van MBO-plus opleidingen en de doorontwikkeling van MBO en hoger onderwijs zijn essentieel om het samenspel tussen kennis en bedrijvigheid verder op gang te brengen. Uiteindelijk zal dit leiden tot meer banen op mbo- hbo- en wo-niveau zodat meer Almeeders in hun eigen stad kunnen werken en meer hogeropgeleiden in de stad kunnen blijven.

Daarnaast is een aanpak nodig waarmee de stad die er al is mee ontwikkelt met de behoeften van haar bewoners, opdat de sociaaleconomische positie van de inwoners verbetert. De bevolkingssamenstelling in Almere verandert als gevolg van ontwikkelingen binnen en buiten Almere. De groeiende en de toenemende vergrijzing vragen om een eveneens grotere variëteit aan mogelijkheden om te leven, te werken, te wonen, te leren, te ontmoeten en te recreëren. In die bestaande wijken is het van belang dat de vernieuwing samen met haar bewoners wordt vormgegeven, zodat de verandering ook echt aansluit op hun behoeften. Sociaaleconomische maatregelen dienen samen met de partners en bewoners in de wijken te worden opgepakt, gecombineerd met meer ruimtelijk fysieke ingrepen die in de verouderde wijken – met name de wijken gebouwd vanaf de jaren 70 t/m de jaren 90 – noodzakelijk zijn. Want ook de fysieke conditie van deze wijken loopt achterop. Door de relatieve gelijktijdigheid van het aanleggen van de wijken is deze opgave groot. Ook de bodemdaling in Almere is een ontwikkeling die invloed heeft op de conditie van wijken en huizen. ‘Almere, stad met toekomst’ zet in op wijkgerichte aanpakken in de stad die al is, zoals in Almere Haven worden uitgevoerd, om de leefkwaliteit van de Almeerse inwoners de stad die er al is te verbeteren en de toekomstbestendigheid van deze wijken te vergroten. Het belangrijkste argument voor de veranderingen en ingrepen in deze wijken is om ze blijvend dienstbaar te laten zijn aan de bewoners en hun algemene welbevinden.

e. Een uitstekend bereikbaar Almere

Almere heeft momenteel een uitstekende bereikbaarheid, maar met de ontwikkeling van de stad en gebieden in de regio komt deze bereikbaarheid onder druk te staan. Zonder ingrijpen zullen de netwerken in de stad en in de richting van Amsterdam vanaf 2030 langzaam vastlopen. Daarom wordt ingezet op het uitbreiden van het regionale netwerk, het goed vormgeven van de bereikbaarheid van nieuwe stadsdelen in Almere én op het geografisch uitbreiden van het gebied in het centrum van Almere waar de auto minder zichtbaar is. Dat betekent dat het nog wel mogelijk is het centrum met de auto te bereiken maar dat doorgaand autoverkeer zoveel mogelijk wordt voorkomen. In dit gebied gaat het primaat op maaiveld uit naar de voetganger en fietser. Deze maatregelen zijn in lijn met de mobiliteitsvisie van Almere, en worden ook na 2030 doorgezet.

Voor de verbinding naar de rest van de Metropoolregio Amsterdam per openbaar vervoer is een IJmeerverbinding noodzakelijk. Alleen daarmee kan in de toekomst voldoende capaciteit worden geboden. En ook is deze verbinding noodzakelijk voor de aanleg van Almere Pampus. Voor de ontwikkeling van Almere Pampus is alleen het aanleggen van een nieuwe metroverbinding echter niet voldoende. Daarom wordt dit stadsdeel ook aangesloten op het bus- en fietsnetwerk van Almere en krijgt het eveneens een goede ontsluiting voor autoverkeer. Daarbij zal in de toekomst goed moeten worden gekeken naar de capaciteit van de Hoge Ring en de (aansluiting op de) A6.

f. Hoogwaardige landschappen met allure. Groen en water als basis in en om Almere

Een van de meest kenmerkende en onderscheidende kwaliteiten van de stad Almere is de nabijheid van groen en water. Het omringende landschap reikt, via parken, plassen en grachten tot in het hart van de stad; tot aan elke voordeur. Een andersoortige, en in Nederland in deze omvang tevens unieke, verbinding tussen de stad en het landschap wordt in Flevoland van oudsher gemaakt met cultuur in de

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	6

vorm van landschapskunst. Deze vervlechting van stad en groen was van meet af aan het uitgangspunt van de bedachte en nagestreefde suburbane stedelijkheid.

De laatste jaren krijgt het groenblauwe raamwerk nieuwe betekenissen en waarden. Denk aan de betekenis voor de biodiversiteit en klimaatadaptatie, het belang voor gezondheid en leefbaarheid én de mogelijkheden voor voedselproductie. Door de kwaliteiten van de stadsnatuur uit te breiden en goed te beheren kan de betekenis van het groenblauwe raamwerk verder toenemen.

Door de stad beter te verbinden met de grootse landschappen in de omgeving en landschapskunst verder te ontwikkelen, wordt Almere een nog aantrekkelijker stad. Daar waar de stad en het landschap aan elkaar grenzen is die verwevenheid van stad en natuur natuurlijk het meest optimaal te beleven. Deze plekken zijn dan ook voorbestemd om iconen van Almere te worden.

g. Een klimaatbestendige, circulaire en energieneutrale stad

Almere heeft met haar jonge en relatief goed geïsoleerde woningvoorraad, en de veelheid aan zonnepanelen op dak, een goede uitgangspositie voor de in heel Nederland noodzakelijke energietransitie. We zien echter ook dat het elektriciteitsnetwerk onder druk staat, terwijl de vraag alleen maar toeneemt. Een belangrijke opgave is het geschikt maken van het energiesysteem voor de verdubbeling in de elektriciteitsvraag die in de toekomst wordt verwacht. Ook het blijvend verduurzamen van de woningvoorraad is een opgave.

Op het gebied van klimaatadaptatie heeft Almere met de ruim opgezette stad en de grote groen- en watergebieden tot diep in de stad een troefkaart in handen. Het helpt bij het waterretentie en zorgt voor verkoeling, waardoor hittestress minder een factor is dan in andere steden. Toch is er ook sprake van een aantal uitdagingen. Door toenemende droogte en hitte kan de bodemdaling waar Almere nu al mee te kampen heeft in rap tempo verergeren. Tegelijkertijd is Almere door haar lage ligging wel degelijk kwetsbaar voor overstromingen en wateroverlast door piekbuien. En ondanks het groenblauwe raamwerk kent Almere ook stenige wijken (denk aan het centrum). Het is dus zaak blijvend aandacht te houden voor het vergroenen van de stad.

Door energietransitie en klimaatadaptatie steeds in ogenschouw te nemen bij alle ontwikkelingen in de stad die al is en nieuwe gebieden, heeft Almere in de toekomst een klimaatbestendige openbare ruimte en gebouwde omgeving met een volledig duurzaam energiesysteem. De stad zal dan energieneutraal en op termijn mogelijk zelfs energieleverend zijn.

f. De ontwikkelvolgorde van gebieden

Om de ambitie te concretiseren is een gebiedsgerichte, integrale aanpak van belang. Deze is vormgegeven voornamelijk vijf gebieden die gezamenlijk de hele stad omvatten: Stad die er al is, Centraal Almere (het centrum inclusief het Weerwater en haar randen), Oosterwold, Almere Pampus, Baai van de MRA. Elk gebied kent een eigen karakter, inzet en tempo van ontwikkeling. Soms gaat het meer over sociale opgaven, soms meer over ruimtelijke opgaven en meestal om een combinatie van beide. Hier bij wordt de volgende ontwikkelvolgorde aangehouden:

1. in de eerste plaats wordt ingezet op de verdere ontwikkeling van de stad die er al is, op Centraal Almere en Oosterwold (fase 2).

De stad die er al is

Voor de ontwikkeling van de stad die er al is wordt geanalyseerd wat verschillende wijken nodig hebben op, onder andere fysiek, sociaal en economisch vlak. Zeker voor een snel gegroeide New Town als Almere komt dit neer op forse opgave. Veel wijken zijn immers kort na elkaar gebouwd en bereiken daarmee vrijwel gelijktijdig een fase waarin onderhoud en/of vernieuwing noodzakelijk wordt. Er is, met name, een stevige impuls nodig voor de wijken die gebouwd zijn vanaf de jaren 70 tot en met de jaren 90. Niet alleen op het vlak van openbare ruimte of van de gebouwen zelf. Ook de voorzieningen in de wijk voldoen niet in alle gevallen meer aan de behoeften. Uit een analyse volgt per wijk een specifieke wijkaanpak. Die wordt samen met bewoners, (maatschappelijke) partners en de gemeente nader ingevuld en vervolgens bestemd in een wijkplan. Er is ruime aandacht voor de behoeften van de Almeerder en het op peil houden van de suburbane woonkwaliteit in de bestaande wijken. Het is een aanpak die begint en eindigt bij de Almeerder.

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	7

Centraal Almere

Op het gebied van verstedelijking wordt prioriteit geven aan Centraal Almere. Die ontwikkeling is namelijk cruciaal om de gewenste centrumontwikkeling voldoende kritische massa en kansen te geven. Er komen tussen 2020 en 2030 tenminste 7.200 extra woningen bij die ruimte bieden aan een grote diversiteit aan bewoners en leefstijlen. Een aantal dat mogelijk op kan lopen tot 15.000 extra woningen, met een forse inzet op verblijfsklimaat. In een zorgvuldige uitgewerkte ontwikkelstrategie groeit Centraal Almere van binnen naar buiten. Beginnend rond het station, verloopt de ontwikkeling via de binnenstad naar de zuidzijde van het Weerwater. Er is sprake van intensief ruimtegebruik met een stapeling en concentratie en mix van wonen, werken, diverse stedelijke en culturele instellingenvoorzieningen. De ruimte van het Weerwater vormt een mooie balans met de groene oevers en het verdichte centrummilieu, waaronder unieke woonmilieus. Centraal Almere is de plek bij uitstek waar je modern en hoogstedelijk kan leven in het groen. Zorgvuldige afstemming van planning van woningbouw tussen Centraal Almere en Pampus is essentieel. Dat geldt ook voor economische activiteiten en stedelijke voorzieningen in beide gebieden. De planontwikkeling van Almere Pampus wordt mede daarom ook al in deze fase opgepakt.

Oosterwold

Oosterwold fungeert als landelijke tegenhanger van de meer stedelijke ontwikkeling die aan de westkant van Almere plaatsvindt. Het biedt ruimte aan circa 15.000 woningen op grondgebied van Almere (circa 5.000 woningen) en Zeewolde (circa 10.000 woningen). Initiatieven van bewoners en ondernemers blijven leidend. Slingerend door Oosterwold zorgt de ontwikkeling van de Eemvallei voor een groot aaneengesloten natuurgebied van ongeveer 20 kilometer lengte.

- De realisatie van Almere Pampus en de Bay Area zijn in een volgende fase aan de orde. In de eerste jaren gaat het vooral om planontwikkeling. Om vervolgens – na zorgvuldige besluitvorming – tot de bouw over te kunnen gaan. Daarbij wordt grofweg de volgende ontwikkeling voorzien. Met de realisatie van 25.000 tot 35.000 woningen in Almere Pampus wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het oplossen van het woningtekort in Almere en de regio. De kust biedt ruimte en aanleiding voor hoogstedelijk wonen, werken en voorzieningen – mogelijk deels buitendijks. Het gebied ligt aan het water en dankzij de IJmeerverbinding en een aantal metrohaltes in dit nieuwe stadsdeel is het bijzonder goed verbonden met zowel Almere Centraal als Amsterdam en de metropoolregio. Daarnaast wordt aangesloten op het busbanenstelsel van Almere en wordt gezorgd voor een goede bereikbaarheid per auto. Rondom de knooppunten van openbaar vervoer zal een centrum–stedelijk milieu ontstaan met een menging van verschillende functies. Daarbuiten, richting Noorderplassen en de randen, ontstaan delen met wat lagere dichtheden van wonen en werken. De landschappelijke kwaliteit van Almere die zo gewaardeerd wordt door haar inwoners komt ook weer terug in dit stadsdeel. Pampus behoudt en omarmt het groen. Daarnaast wordt de lat hoog gelegd op het vlak van duurzame gebiedsontwikkeling die klimaatadaptief, energieleverend en waar mogelijk zelfvoorzienend is. Natuurinclusief bouwen is een leidend principe. Het stadsdeel sluit zo enerzijds aan bij de groene kwaliteiten van Almere en is anderzijds een stedelijk stadsdeel op de lijn Amsterdam Zuid – IJburg – Pampus en Almere Centrum. Bij de ontwikkeling van Almere Pampus zijn het scheppen van condities om te komen tot een veerkrachtige sterke en diverse samenleving leidend. Met ruimte voor voorzieningen en ontmoeting, het kunnen leren en ontplooiën en stimuleren van initiatieven en samenwerking. Pampus biedt ruimte voor zelforganisatie en zelfbouw van woningen, voorzieningen en ondernemingen van individuen en groepen.

Accentverschillen ‘Almere, stad met toekomst’ tov vigerend beleid

‘Almere, stad met toekomst’ bouwt voort op reeds vastgesteld Almeers beleid, zoals de woonvisie, mobiliteitsvisie en de economische agenda en op de uitgangspunten van de Rijksstructuurvisie Amsterdam–Almere–Markermeer en de uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 (ook vastgesteld door de Gemeenteraad). ‘Almere, stad met toekomst’ kijkt verder vooruit zodat de Almeerse belangen opnieuw goed verankerd worden in RRAAM. Er wordt niet voorzien in een volledig nieuwe toekomstvisie, maar er is sprake van het actualiseren en aanscherpen van de visie op basis van de meest recente inzichten. Dat betekent dat er accentverschillen zijn ten opzichte van het in de Rijksstructuurvisie geschetste toekomstbeeld.

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	8

De opgaven in bestaande wijken krijgen nu meer aandacht en urgentie. Dat geldt ook voor het onderwijs dat nu in de volle breedte als cruciaal thema steviger is neergezet. Ook gaat er nu nadrukkelijke aandacht uit naar de middenklasse. Waar voorheen vooral werd ingezet op het meer divers maken van de Almeerse samenleving, is de opgave nu breder geformuleerd.

Op het gebied van woningbouw blijkt dat er, in vergelijking met 2013, de komende dertig jaar meer woningen in de regio nodig zijn dan eerder gedacht (woningvraag); tegelijkertijd is het mogelijke woningbouwprogramma groter (woningaanbod). Centraal Almere stond ten tijde van de Rijksstructuurvisie in al wel als ontwikkellocatie op de kaart, zij het vrij beperkt. ‘Almere, stad met toekomst’ gaat voor dit gebied uit van een grote vergroenings- en verdichtingsopgave met duizenden extra woningen, werkgelegenheid en voorzieningen. Tevens is de verdichting rondom bestaande en nieuwe openbaar vervoerknooppunten niet eerder benoemd op de wijze waarop dat in deze visie is gebeurd.

Op het gebied van het openbaar is duidelijker geworden dat urgentie van de IJmeerverbinding zal toenemen bij de verdere groei van Almere. Tenslotte is de betekenis van het landschap breder geworden nu het ook een belangrijke functie krijgt voor de klimaatadaptatie. Energietransitie en de circulaire economie zijn nieuwe thema’s die in 2013 nog niet benoemd werden.

Vaststellen hoofdlijn ‘Almere, stad met toekomst’

De gemeenteraad wordt gevraagd zich uit te spreken over de hoofdlijnen. Door het vaststellen van deze hoofdlijnen, geeft de gemeenteraad richting aan de lange termijn ontwikkelkoers van Almere. Na vaststelling van ‘Almere, stad met toekomst’ wordt door het college verdere inhoudelijke invulling gegeven aan de vastgestelde hoofdlijnen en ambities. Dat gebeurt onder andere via de uitvoeringsagenda die helpt de ambities te verwezenlijken. De uitvoeringsagenda wordt de gezamenlijke agenda van de samenwerkende overheden om de komende 10 jaar de beide Perspectieven naderbij te brengen. De verwachting is dat de uitvoeringsagenda eind van het jaar ter besluitvorming kan worden aangeboden aan de raad.

Omgevingsvisie

De huidige Omgevingsvisie is in 2017 door de raad vastgesteld. Het visiedocument ‘Almere, stad met toekomst’ vormt een goede basis om deze Omgevingsvisie te actualiseren of een nieuwe Omgevingsvisie op te stellen. Hiertoe zal in het kader van het aan de raad voor te leggen Jaarprogramma Implementatie Omgevingswet 2021 –2022 separaat door het college aan de raad voor de zomer een voorstel voor een traject / proces worden voorgelegd. Dit traject / proces dient in deze raadsperiode die ingrediënten op te leveren om na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 voortvarend met een Omgevingsvisie aan de slag te gaan. Om te voldoen aan de Omgevingswet dient deze op zijn laatst 31 januari 2024 door de raad te zijn vastgesteld.

‘Almere, stad met toekomst’ sluit naadloos aan bij de in de afgelopen jaren vastgestelde Almeerse ambities zoals de woonvisie, de visie op het stadscentrum en de economische agenda. Met het verankeren van de hoofdlijn van ‘Almere, stad met toekomst’ in de Omgevingsvisie wordt het lange termijn perspectief nog steviger verankert in Almeers beleid.

HOE LUIDT HET VASTGESTELDE WETTELIJKE EN BELEIDSKADER? ZIJN ER EERDERE RAADSBESLUITEN OF -BESPREKINGEN DIE RELEVANT ZIJN TE NOEMEN?

De in ‘Almere, stad met toekomst’ beschreven ambities hanteert de afgelopen jaren vastgestelde Almeerse beleidsdocumenten zoals de Omgevingsvisie 2017, de Woonvisie, de visie op het stadscentrum en de Economische Agenda als basis. Deze blijven onverkort van kracht.

Rijksstructuurvisie Amsterdam, Almere, Markermeer

De afgelopen jaren hebben het Rijk, de Provincie Flevoland, de gemeente Almere en de gemeente Amsterdam intensief met elkaar opgetrokken om op de oostflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) te werken aan een gezond groeiende regio. De gezamenlijk geformuleerde ambitie is verankerd in de in 2013 vastgestelde Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer. Hierin staat beschreven welke opgaven er op het vlak van ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking liggen in de regio. Ook zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere met 60.000 woningen kan groeien (vanaf 2010). Deze

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	9

afspraken zijn ook opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 die in 2013 ook is vastgesteld door de Gemeenteraad. Dit vormde de afgelopen 10 jaar het kader voor het handelen. Vanuit dit kader zijn onder andere miljardeninvesteringen gedaan in het spoor en de A6, zijn de Markerwadden gerealiseerd en is het Fonds Verstedelijking Almere ingesteld.

De afspraken uit 2013 zijn echter niet meer op alle vlakken toereikend voor de komende jaren. Het is nodig ook de komende jaren goede afspraken te kunnen maken en dit op de goede plekken te verankeren. Bijvoorbeeld over investeringen in regionale bereikbaarheid of impulsen in voorzieningen en het ondernemersklimaat in de stad.

Om de gemaakte afspraken te actualiseren zijn de gemeenten Amsterdam en Almere, de Provincie Flevoland en het Rijk in 2019 een gezamenlijk proces gestart onder de noemer van Het Handelingsperspectief. Een proces om de nieuwe omstandigheden en inzichten te verwerken in een actuele en aangescherpte lange termijnvisie en strategie. De ambities, uitgangspunten en de drievoudige opgave vanuit de Rijksstructuurvisie bleven leidend: verstedelijking, bereikbaarheid en ecologie. Maar deze krijgen hebben een update gekregen om de komende jaren verdere interventies te sturen en keuzes mee te kunnen maken. In het kader van dit Handelingsperspectief is het lange termijn perspectief geactualiseerd op twee schaalniveaus: het regionale Perspectief Oostflank MRA, en het visiedocument 'Almere, stad met toekomst'.

Perspectief Oostflank

Perspectief Oostflank verbeeldt en beschrijft de gezamenlijke kwaliteiten, ambities en opgaven van de gehele Oostflank van de MRA. Het geeft aan waar we samen goed in zijn, waar we elkaar nodig hebben en wat daarmee de bijdrage van de Oostflank aan de gehele MRA en regio is. Het is gevoed door inhoudelijke bijdragen van alle overheden binnen de Oostflank. Het is de bouwsteen vanuit de Oostflank voor de MRA Verstedelijkingsstrategie. Het Perspectief Oostflank is 2 oktober 2020 vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg Almere 2.0. U bent hiervan op 20 oktober 2020 op de hoogte gesteld met een [raadsbrief met kenmerk IBA / 2020 / 13109524 MB](#).

MRA Verstedelijkingsstrategie

De MRA Verstedelijkingsstrategie schetst de gewenste integrale ruimtelijke ontwikkeling van de regio voor de komende decennia. Het is de Gebiedsagenda op basis waarvan Rijk en Regio projecten in de regio zullen prioriteren en faseren. Afgesproken is dat het Perspectief MRA Oostflank bouwsteen is voor de MRA Verstedelijkingsstrategie. Er wordt onderzocht hoe de afspraken in het traject van de MRA Verstedelijkingsstrategie behulpzaam kunnen zijn voor de ontwikkeling van de Oostflank.

MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area / programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid

Het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area (ABA) is onderdeel van het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) waarin alle MIRT projecten op het vlak van bereikbaarheid in de Metropoolregio Amsterdam zijn ondergebracht. In het MIRT onderzoek ABA wordt gewerkt aan een integrale ontwikkelstrategie voor het gebied van Amsterdam IJburg/Sluisbuurt, Markermeer en IJmeer en Almere tot 2050. In het MIRT onderzoek zijn verschillende varianten in verstedelijking en bereikbaarheids-oplossingen onderzocht voor Almere en Almere Pampus in het bijzonder. Dit onderzoek is erop gericht te komen tot afspraken over de regionale bereikbaarheid, de natuur en ecologie. Het onderzoek richt zich met name op technisch onderzoek naar aantallen (woningen, arbeidsplaatsen, etc.) en fasering, terwijl in het document 'Almere, stad met toekomst' een meer kwalitatief beeld is geschetst van de toekomst van Almere. Besluitvorming over het MIRT traject vindt plaats tijdens het Bestuurlijk Overleg MIRT met de minister in het najaar (over de uitkomst van het vorige BO-MIRT overleg bent u in december geïnformeerd met een [raadsbrief met kenmerk IBA/2020/13116234 MB](#)).

Werkconferentie met de raad op 18 en 25 maart en 20 april

Op 18 en 25 maart is de raad bijgepraat over vier onderwerpen die een belangrijke basis vormen voor 'Almere, stad met toekomst'. Vervolgens is de raad op 20 april met elkaar in gesprek gegaan in vier parallelle sessie over de onderwerpen Economie & voorzieningen, Ruimte, Mobiliteit en Sociaal-maatschappelijk. Tijdens dit gesprek heeft de raad mede aan de hand van een aantal stellingen per onderwerp wenken meegegeven aan het college om 'Almere, stad met toekomst' mee te vervolmaken. Per sessie zijn daar de volgende hoofdlijnen uit voort gekomen:

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	10

- Ruimte
Het Weerwater is een unieke plek in het hart van Almere, en van grote betekenis voor de stad. De plek onderscheidt zich in de toekomst qua voorzieningen van het centrum door de focus op recreatieve voorzieningen. Sport, spel en recreatie op het water en in het groen voeren de boventoon. De oostoever en westoever van het Weerwater zijn plekken waar ook in de toekomst primair wordt gewoond, met behoud van het groene karakter dat het gebied heeft. Almere Pampus kan een hoogstedelijk stadsdeel worden, mits de typische Almeerse karakteristieken van het groen en de ruimte ook geborgd zijn. Het stadsdeel moet echt iets toevoegen aan de woonmilieus van Almere. Wonen en voorzieningen gaan in Pampus hand in hand. De voorzieningen dienen wel anders van karakter te zijn dan die in het centrum of in Amsterdam. Almere Pampus kan zo een echt onderscheidend gebied worden in de regio.

- Economie & voorzieningen
Meer Almeerders moeten in de toekomst in Almere kunnen werken, omdat een betere balans tussen wonen en werken bijdraagt aan de levenskwaliteit van de Almeerders. Ook is de economie van Almere momenteel kwetsbaar door veel flexibele arbeid. Almere moet focussen op een onderscheidend profiel dat complementair is aan de MRA en logisch in en bij Almere past. Beter hoger onderwijs, meer studenten en betere culturele voorzieningen zijn daarin gewenst. Samenwerking tussen overheid, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven is cruciaal om dat voor elkaar te krijgen. Diversiteit aan werklocaties is nodig. Er is inspanning nodig om bedrijventerreinen aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken. De meer informele werklocaties moeten hun plek in het centrum en rond andere knooppunten. Wonen en werken in de wijken is ook een kracht.

- Sociaal-maatschappelijk
In Almere maken mensen de stad. Almere is een diverse stad en dat moet ook richting 2050 zo blijven. Het betrekken van mensen bij de ontwikkeling van hun stad is daarbij enorm belangrijk. Er dient nog meer ruimte te komen voor ontmoeting in de wijken. Ontmoeting kan gefaciliteerd worden door fijne, kleinschalige voorzieningen in de wijken. Het opbouwen van een netwerk maakt mensen veerkrachtiger. Goed onderwijs helpt daar ook bij. Er moet ingezet worden op een betere kwaliteit van onderwijs, zowel in het primair als voortgezet onderwijs. Ook dient het onderwijslandschap compleet te zijn, met stevig hoger onderwijs in een bij Almere passend profiel.

- Mobiliteit
Het mobiliteitsvraagstuk staat niet op zichzelf. Het is heel nadrukkelijk gerelateerd aan wonen, werken, studeren en recreëren. Almere moet zich ontwikkelen in verbinding met de regio. Dat betekent een betere verbinding met de MRA via een IJmeerverbinding en een passend wegennet, een betere verbinding met Utrecht via de A27 en het openbaar vervoer en ook richting Lelystad dient de bereikbaarheid op orde te zijn. Een IJmeerverbinding is randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van Almere Pampus en ook de autobereikbaarheid van dit stadsdeel dient geborgd te zijn. De wijze waarop de auto te gast is in het Almeerse centrum wordt als goed ervaren en het is een wenselijke ontwikkeling dit gebied uit te breiden. Dat betekent dat het nog wel mogelijk is het centrum met de auto te bereiken maar dat doorgaand autoverkeer zoveel mogelijk wordt voorkomen. In dit gebied gaat het primaat uit naar de voetganger en fietser.

De opbrengst van de gesprekken met de raad zijn verwerkt in 'Almere, stad met toekomst'.

WAAROM WORDT DIT BESLUIT AAN DE RAAD VOORGELEGD?

Met het besluit kan de raad sturing geven aan deze lange termijn ontwikkeling van Almere. Tevens kunnen de hoofdlijnen van 'Almere, stad met toekomst' na besluit van de raad dienen als basis voor de op te stellen Omgevingsvisie van Almere.

WAT IS HET DOEL EN HET BEOOGD EFFECT VAN HET VOORGESTELD BESLUIT?

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	11

Met het vaststellen van de hoofdlijnen van 'Almere, stad met toekomst' stelt de gemeenteraad de kaders vast voor een gezonde verdere ontwikkeling van de Stad.

Het werkt richtinggevend voor Almeers beleid zoals bijvoorbeeld de op te stellen Omgevingsvisie Almere.

Deze kaders bieden het college echter ook steun en mandaat om afspraken te maken met de samenwerkende overheden (o.a. Rijk, Provincie Flevoland en de gemeente Amsterdam) over de verdere groei van Almere. Het is de bedoeling de hoofdlijnen van 'Almere, stad met toekomst' ook vast te laten stellen door het Bestuurlijk Overleg Almere 2.0, zodat 'Almere, stad met toekomst' bijvoorbeeld richtinggevend is voor toekomstige bestedingen uit het Fonds Verstedelijking Almere. Maar ook om procesafspraken te kunnen maken over hoe te komen tot betere voorzieningen en grote infrastructuur. Deze afspraken worden opgenomen in de op te stellen uitvoeringsagenda.

De coronacrisis maakt extra duidelijk dat het belangrijk is te werken aan een evenwichtige stad. De coronacrisis laat opnieuw de kwetsbaarheden van de regio zien. Analyses van de Gemeente Almere laten zien dat er steeds meer het besef ontstaat dat de effecten van de coronacrisis nog jarenlang merkbaar zullen zijn. De werkloosheid, de woningmarkt, het consumentenvertrouwen, alle cijfers zijn in beweging en reageren op corona. De kwetsbaarheden in de maatschappij worden door de crisis uitvergroot. Bestaande tegenstellingen worden groter. Tegenstellingen tussen jong en oud; arm of rijk; mensen met een baan of zonder baan; hoogopgeleid of laagopgeleid; een vast contract of een flexibel contract. De tegenstellingen die er al waren, worden groter. Dat vraagt om maatregelen op de korte termijn, en tegelijkertijd om een aangescherpte visie op lange termijn.

Deze tijd maakt het extra urgent om in te zetten op 'brede welvaart'. Hierbij zijn de gezondheid en economie belangrijk, maar gaat het ook om andere zaken die mensen belangrijk vinden: onderwijs, de toegankelijkheid van voorzieningen, de kwaliteit van onze leefomgeving en sociale gelijkheid. Het zijn thema's die meer dan ooit terug komen in 'Almere, stad met toekomst' en waar het perspectief een antwoord op probeert te geven.

WAT ZIJN ALTERNATIEVEN VOOR DE RAAD?

Er is geen wettelijk of planologische noodzaak om het besluit te nemen. De gewenste ontwikkelrichting, en daaruit voortvloeiende bestedingen, kunnen ook worden bepaald via individuele beleidsvisies. 'Almere, Stad met Toekomst' brengt de kern van de individuele visies echter samen in een integraal beeld dat tevens gebiedsgericht is uitgewerkt.

Ook is 'Almere, stad met toekomst' opgesteld met de samenwerkende overheden in een traject waarin ook een uitvoeringsagenda is voorzien met afspraken over het verwezenlijken van de ambities in dit document. Op basis van individuele beleidsvisies zal het moeilijker zijn afspraken te maken met de samenwerkende overheden en is realisatie van de ambitie ook een stuk moeilijker.

WAT ZIJN DE CONSEQUENTIES VAN DIT BESLUIT VOOR INWONERS EN ORGANISATIES IN DE STAD OF ANDERE DERDEN? IS OF WORDT HIERAAN IN HET KADER VAN EEN PARTICIPATIETRAJECT AANDACHT BESTEED?

Inwoners, ondernemers en organisaties in de stad kunnen in het 'Almere, stad met toekomst' lezen hoe de komende jaren gewerkt gaat worden aan een evenwichtige ontwikkeling van de stad. Met het besluit wordt de koers ingezet om:

- De kwaliteiten die Almere een fijne stad maken vast te houden;
- Voldoende nieuwe woningen te blijven aanbieden (ook na 2030);
- Te zorgen voor arbeidsplaatsen en stedelijke voorzieningen in Almere;
- Te werken aan een veerkrachtig Almere met een preventieve wijkaanpak in de stad die al is (combinatie van sociale-maatschappelijke en fysieke verbeteringen in de wijken) en een impuls in het onderwijs;
- De bereikbaarheid van Almere in het bijzonder, ook na 2030 te borgen. Binnen Almere en naar de omgeving. Bijvoorbeeld middels een IJmeerverbinding;
- De groenstructuren in Almere te behouden en uit te breiden naar nieuwe wijken;

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	12

- De uitdagingen op het gebied van Duurzame energie, Klimaatadaptatie en Circulariteit bij een groeiend Almere te adresseren.

De stad is op verschillende manieren betrokken bij de totstandkoming van ‘Almere, stad met toekomst’. In 2020 is in een reeks een-op-een gesprekken met professionele stakeholders, experts en sleutelfiguren input en advies uit de stad opgehaald. Deze gesprekken zijn geanonimiseerd en als [POST UIT DE STAD](#) gebundeld.

Als vervolg hierop zijn in 2021 als onderdeel van de campagne HOE WILLEN WIJ LATER verschillende verdiepende thematafels georganiseerd waarin met een diverse selectie van stakeholders verder in gesprek is gegaan rondom een aantal speerpunten van ‘Almere, stad met toekomst’. Naast deze thematafels is een brede publieksdialoog georganiseerd, die vanwege de aanhoudende Corona-maatregelen volledig online heeft plaatsgevonden.

Dit zijn de rode draden uit al deze gesprekken, die volledig doorklinken in ‘Almere, stad met toekomst’:

- Samenleven, welbevinden & wonen

Het groen in Almere moet worden gekoesterd. De oproep is ook om te blijven pionieren bij de uitbreiding van wijken, en bestaande wijken te diversifiëren. Bouw betaalbare woningen, voor onze starters, studenten en middenklasse. Daarnaast is er meer stedelijke leefkwaliteit nodig, zodat er meer te beleven is in Almere op het gebied van horeca, kunst, cultuur, recreatie. Het centrum is de plek om stevig te verdichten. Boven winkels en bij stations, dat brengt ook 's avonds levendigheid met zich mee. En in bestaande wijken wil je zorgvuldig diversifiëren vanuit de behoefte van de huidige bewoners. Ook is er veel meer ruimte voor informele ontmoetingsplekken nodig in de wijken. Het sociaal-economische aspect is minstens zo belangrijk als het fysieke.

- Economie & werkgelegenheid

Almere heeft een duidelijker economisch profiel nodig, passend bij de stad en de pionierende . Denk aan duurzaamheid, voedselvoorziening, technologie. Belangrijk is een aantrekkelijke stad met een goed vestigingsklimaat. Dit vergt investeringen in onderwijs en meer stedelijke voorzieningen (kunst, cultuur, horeca) zodat bedrijven en mensen in Almere willen blijven / zich er willen vestigen.

- Vrije tijd, cultuur & toerisme

Centraal Almere wordt de blikvanger van de stad, met meer allure, vooruitstrevende architectuur en het Weerwater als belangrijke trekker. Het kan een Stockholm-achtige vibe krijgen met veel ruimte voor outdoor activiteiten. In het centrum moet meer ruimte komen voor ‘rommelplekken’ en broedplaatsen. Almere is nog een wat klinische stad, van de tekentafel. Ook de culturele en creatieve humuslaag ontbreekt of is te weinig zichtbaar. Maar Almere moet geen Amsterdam worden; het eigen karakter van de stad dient behouden te blijven.

- Onderwijs & talentontwikkeling

Het is noodzakelijk te investeren in de volle breedte van het onderwijs. Taalachterstand is een zorg in het Almeerse onderwijs. Maar ook de aansluiting van het onderwijs met de arbeidsmarkt verdient de aandacht. Er is meer connectie nodig tussen bedrijven en scholen. De Almeerse samenleving zou een goede mix van laag- en hoogopgeleiden moeten zijn. En moet meer studenten trekken en behouden.

- Organisatie & samenwerking

Uit vrijwel alle gesprekken klinkt een roep om meer directe en structurele netwerkvorming en samenwerking tussen verschillende partijen in de stad. Nu heeft de gemeente vaak nog een centrale positie in het netwerk, terwijl dat niet per se past bij alle opgaven waar Almere voor staat. Er moet juist meer ruimte komen voor initiatieven van onderaf, broedplaatsen, ontmoeting. Almere is wel een stad van het initiatief en ondernemendheid, maar de initiatieven zitten vaak dicht tegen de gemeente aan. De gemeente moet de regie meer loslaten.

WELKE FINANCIËLE MIDDELEN ZIJN MET DIT BESLUIT GEMOEID?

Het aannemen van dit besluit heeft geen directe financiële consequenties. Duidelijk is wel dat het realiseren van de in ‘Almere, stad met toekomst’ opgenomen ambitie aanzienlijke investeringen vergt.

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	13

Investerings die de gemeente Almere niet alleen kan dragen. En die de gemeente ook niet alleen hoeft te dragen.

Het Rijk, de Provincie Flevoland en de gemeente Almere hebben gezamenlijk het Fonds Verstedelijking Almere ingericht. 'Almere, stad met toekomst' zal richtinggevend zijn voor toekomstige besteding van middelen van zowel Almere als de samenwerkende overheden. Zeker voor de kwalitatieve impuls in de stad tot en met 2030 biedt dit mogelijkheden. Zo zal het nog op te stellen Meerjarenprogramma 2025–2029 in het verlengde van de hier geschetste ambitie opgesteld worden. En ook voor bestedingen daarna is dat denkbaar. Het Fonds Verstedelijking Almere heeft immers een looptijd tot en met 2036.

Het is echter ook al duidelijk dat het Fonds Verstedelijking Almere op zichzelf niet toereikend is. Voor bijvoorbeeld de benodigde miljarden in infrastructuur zijn grote Rijksbijdragen nodig. En ook voor de planvorming van bijvoorbeeld Almere Pampus zijn aanzienlijke bedragen nodig. Over het dekken van deze kosten dienen nadere afspraken te worden gemaakt met het Rijk alvorens aan te vangen met deze werkzaamheden. Dergelijke besluiten zullen vanzelfsprekend eerst aan de Raad worden voorgelegd alvorens er door de gemeente kosten zullen worden gemaakt. Ook voor bijvoorbeeld de wijkaanpak in de stad die er al is of de impuls in onderwijs is het goed voorstelbaar dat er in de toekomst vanuit de gezamenlijke overheden geïnvesteerd wordt in Almere.

Daarom wordt gewerkt aan een uitvoeringsagenda waarin de samenwerkende overheden (onder meer het Rijk en de Provincie Flevoland) afspraken maken over hun bijdrage. Dat zal in eerste instantie niet direct gaan om investeringsmiddelen. Wel om het toekennen van beleids capaciteit om te werken aan het verwezenlijken van de ambities en een inspanningsverplichting om hier ook bijpassende middelen bij te organiseren.

WANNEER WORDT HET BESLUIT VAN DE GEMEENTERAAD UITGEVOERD, GEREALISEERD EN WANNEER WORDT DE GEMEENTERAAD DAAROVER GERAPPORTEERD?

Na het besluit door de Gemeenteraad worden de hoofdlijnen van 'Almere, stad met toekomst' in de zomer ter besluitvorming aangeboden aan het Bestuurlijk Overleg Almere 2.0. Na het zomerreces wordt een raadsbrief gestuurd om de raad op de hoogte te stellen van de voortgang.

Tegelijkertijd wordt gestart met het werken aan de uitvoeringsagenda. De verwachting is dat de uitvoeringsagenda tegen het eind van het jaar ter besluitvorming kan worden aangeboden aan de Gemeenteraad. De uitvoeringsagenda bevat afspraken en maatregelen waarmee de ambities in 'Almere, stad met toekomst' en Perspectief Oostflank de komende 10 jaar dichterbij gebracht kunnen worden.

Nog niet bestemde middelen uit het Fonds Verstedelijking Almere worden gericht conform 'Almere, stad met toekomst'. Voor zover dat al in het Jaarprogramma 2022 aan de orde is, wordt dat in het najaar van 2022 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

IS AAN DE BESLUITVORMING OVER DIT VOORSTEL EEN FATALE TERMIJN (WETTELIJKE DEADLINE) VERBODEN? ZO JA, WAAROM?

N.v.t.

BIJLAGEN

- Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later.

ACHTERLIGGENDE STUKKEN

Collegevoorstel Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later en besluit d.d. 1 juni 2021

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE **GEAMENDEERD**

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	1

ONDERWERP

Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later**De raad van de Gemeente Almere**

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

Voorgesteld raadsbesluit:

1. Kennis te nemen van het visiedocument 'Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later'.
2. In te stemmen met de hoofdlijnen van 'Almere, stad met toekomst', waarmee richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van Almere richting 2050:
 - a. De kwaliteiten van Almere worden gekoesterd en versterkt:
 - i. Mensen maken de stad. Bewoners en gebruikers geven in hoge mate zelf vorm aan hun leefomgeving.
 - ii. Almere heeft een grote verscheidenheid aan woonmilieus, met betaalbare woningen en een diverse en inclusieve samenleving.
 - iii. Almere is een groene en meerkernige stad met een suburbane stedelijkheid, naar de idealen van de Garden City.
 - iv. Experimenteren, innoveren en verduurzamen zijn kenmerkend voor de ontwikkeling van Almere.
 - b. Almere realiseert voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen. Almere biedt in de komende decennia – onder voorwaarden – ruimte aan 60.000 tot 85.000 extra woningen ten opzichte van 2020 (waarvan de eerste 24.500 woningen reeds mogelijk worden gemaakt met de Woonvisie Thuis in Almere 2020–2030). De grootste ontwikkelingen betreffen:
 - i. De kwalitatieve impuls in de stad en het afronden van de op dit moment in aanbouw zijnde nieuwbouwgebieden zoals benoemd in de Woonvisie.
 - ii. Ontwikkeling van een hoogstedelijk Centraal Almere dat ruimte biedt aan nieuwe voorzieningen, informele werkmilieus en een verdere verdichting met woningen.
 - iii. Verdere verdichting rond knooppunten van het openbaar vervoer.
 - iv. Het continueren van het groene woon- en werkmilieu aan de oostzijde van de stad door Oosterwold fase 1 af te ronden en voor te sorteren op de start van fase 2.
 - v. Almere Pampus te ontwikkelen als stadsdeel van Almeerse kwaliteit met 25.000 tot 35.000 woningen, nieuwe werkgelegenheid en een IJmeerverbinding.
 - c. Almere ontwikkelt een goed ondernemersklimaat en een rijk voorzieningenniveau.
 - i. De ontwikkeling van Almere draagt bij aan een gezonde economische ontwikkeling van stad en regio. De woon-werk balans wordt verbeterd.
 - ii. Er wordt ingezet op de kansrijke clusters ICT-Tech, energietransitie, circulaire economie en logistiek, door:
 - i. Verder ontwikkelen en scherper profileren van formele werklocaties; sterke en toekomstgerichte bedrijventerrein die ruimte bieden aan bestaande en kansrijke clusters, waarbij de focus van de inzet wordt gelegd bij ICT-tech, energietransitie en circulaire economie

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE **GEAMENDEERD**

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	2

- ii. Stimuleren van informele werklocaties met een stedelijke mix van woningen, voorzieningen en werkgelegenheid in het centrum, rond knooppunten en in de stad met kleinschalige in informele bedrijvigheid.
 - iii. Pampus te ontwikkelen als economische motor van Almere door o.a. in samenwerking met Amsterdam te kijken welke kansrijke clusters zich in Pampus kunnen ontwikkelen. Hierbij worden de huidige en toekomstige kansrijke clusters voor zowel Amsterdam als Almere meegenomen.
 - iii. Er wordt ingezet op het vergroten en verbreden van het voorzieningenniveau in Almere en toerisme & recreatie, zodat het niveau passend is voor een stad van een dergelijke omvang, door:
 - i. Het toevoegen van grotere aantrekkelijke voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en recreatie, complementair aan voorzieningen in de regio;
 - ii. In te zetten op meer wijkvoorzieningen die ontmoeting en sociale interactie tussen bewoners bevorderen.
- d. Almere heeft een sterke en veerkrachtige samenleving.
 - i. Inzet op versterken van het complete onderwijslandschap. Van voorschool, basisschool en middelbare school tot MBO en HBO/WO.
 - ii. Inzet op maatregelen om de sociaaleconomische positie van inwoners te verbeteren en die hand in hand gaan met ruimtelijke ingrepen.
- e. Een uitstekend bereikbaar Almere.
 - i. Nieuwe wijken worden volwaardig ontsloten voor alle modaliteiten.
 - ii. De ontwikkeling van het centrum waarbij de auto minder zichtbaar is wordt doorgezet.
 - iii. De regionale bereikbaarheid wordt geborgd naar alle windstreken.
 - i. Naar Amsterdam door het aantakken van Almere op het Amsterdamse metronetwerk via een IJmeerverbinding, voldoende capaciteit op de Flevolijn en een wegennet en fietsnet dat meegroeit met de behoefte.
 - ii. Naar 't Gooi en Utrecht door het verbreden van de A27 en het realiseren van een volwaardige intercityverbinding met Utrecht, preferent middels de nieuwe Stichtselijn.
 - iii. Naar Lelystad door de goede verbindingen per weg en spoor te behouden.
 - iv. Naar Amsterdam en Schiphol door OV-verbindingen 's-avonds laat en 's-nachts via Almere aan te sluiten op het nachtnet.
- f. Hoogwaardige landschappen met allure. Groen en water als basis in en om Almere.
 - i. De huidige groenstructuur wordt gekoesterd voor mens en dier, waar nodig verbeterd in de stad die er al is en voortgezet in nieuwe stadsdelen.
 - ii. De stad wordt meer verbonden met de grootse landschappen van het IJmeer/Markermeer, het Gooimeer, de grote bosgebieden en de Oostvaardersplassen. Ter hoogte van Pampus wordt de noordkust van Almere verrijkt met ecologisch waardevolle eilanden vergelijkbaar met de Markerwadden.
- g. In te zetten op een klimaatbestendige, circulaire en energieneutrale stad.
 - i. Energietransitie en klimaatadaptatie zijn thema's die altijd een plek krijgen bij ontwikkelingen in de stad die er al is en bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden.
 - ii. Bestaande wijken in Almere worden klimaatadaptief en energieneutraal. Er komen maatregelen op gebouw- en gebiedsniveau.
 - iii. Nieuwe gebiedsontwikkelingen worden klimaatadaptief, energieneutraal (mogelijk energie leverend) en circulair.
- h. Bij de doorontwikkeling van Almere wordt een ontwikkelvolgorde van gebieden aangehouden, waarbij:
 - i. de verdere ontwikkeling van Centraal Almere, vernieuwing in bestaande wijken (vormgegeven vanuit de (demografische) behoefte vanuit de wijken zelf, en niet vanuit

IN TE VULLEN DOOR DE RAADSGRIFFIE

GEAMENDEERD

RV-NUMMER	PROCEDURE	PAGINA
RV-60/2021	Carrousel: 1 juli 2021 en 8 juli 2021 Besluitvorming: 8 juli 2021	3

- ii. een regionale woningbouwtaakstelling van bovenaf) en de voorbereiding van Oosterwold fase 2 wordt doorgezet, net als de planvoorbereiding van Almere Pampus; de daadwerkelijke bouw van Almere Pampus in een later stadium aan de orde is hetgeen nadere besluitvorming van de gemeenteraad vergt. Daarbij is een positief besluit over de IJmeerverbinding een randvoorwaarde en is een goede balans tussen wonen, werken en voorzieningen het uitgangspunt.

3. Het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven om het visiedocument 'Almere, stad met toekomst' als basis te gebruiken voor een op te stellen of actualisering van de Omgevingsvisie Almere.

Almere, 8 juli 2021

De raad voornoemd,

De griffier,

G.J. Broer

De voorzitter,

F.M. Weerwind